

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/343647581>

PECULIARITIES OF REPRODUCTION OF STYLISTIC MEANS AND REALIA OF THE NOVEL <<THE MINISTRY OF UTMOST HAPPINESS>> BY ARUNDHATI ROY IN THE UKRAINIAN TRANSLATION

Article · January 2020

DOI: 10.32838/2663-6069/2020.2-2/06

CITATIONS

0

READS

2

2 authors, including:

Olha Bilyk

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

3 PUBLICATIONS 2 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

УДК 811.111'373
DOI <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.2-2/06>

Білик О. І.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Гернер Ю. І.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ ТА РЕАЛІЙ РОМАНУ АРУНДАТІ РОЙ «МІНІСТЕРСТВО ГРАНИЧНОГО ЩАСТЯ» В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

У статті досліджено лексичний рівень англomовного роману Арундати Рой «Міністерство граничного щастя» та його україномовного перекладу. Зокрема, розглянуто реалії, а також лексико-стилістичні засоби, такі як епітети, порівняння і метафори та визначено особливості їх відтворення українською мовою. З'ясовано, що забезпечення адекватності перекладу роману на лексико-семантичному рівні відбувається завдяки різним способам перекладу, серед яких: еквівалентний переклад, транслітерація, транскрибування та калькування. Активно функціонують також різноманітні лексичні трансформації. Використання такої різноманітної кількості лінгвістичних засобів досягнення адекватності перекладу лексем є цілком виправданим, зважаючи на те, що в тексті оригіналу наявна велика кількість культурно маркованих елементів, переклад яких не завжди можна здійснити завдяки використанню лише словникових відповідників. Окрім того, іноді в тексті роману трапляються слова, що взагалі не мають словникового відповідника в українській мові, а потребують описового перекладу або трансформації вилучення. Досягнення адекватності перекладу на лексико-стилістичному рівні досягається, зокрема, завдяки збереженню авторської системи тропів (епітетів, метафор, порівнянь тощо). З'ясовано, що перекладачеві вдалося максимально зберегти образи тексту першотвору, взявши до уваги і мовне вираження епітетів, порівнянь та метафор, і їхній функціонально-семантичний зміст. Поєднання всіх цих засобів у кінцевому результаті забезпечує передачу вірно і повно засобами однієї мови те, що вже виражено раніше засобами іншої мови, іншими словами – адекватний переклад. Досягнення адекватності під час перекладу художніх текстів можливе лише в разі виявлення правильного способу перекладу. Визначивши вид тексту, дослідивши його лексичні та стилістичні особливості та застосувавши правильно вибрані способи перекладу, можна гарантувати успіх та розуміння тексту в різних країнах. Загалом, під час перекладу досліджуваного роману переважає стратегія форенізації, завдяки чому український читач має змогу доторкнутися до іншої культури.

Ключові слова: стилістичний засіб, реалія, адекватний переклад, форенізація, доместикація, перекладацькі трансформації.

Постановка проблеми. Детальне і різностороннє вивчення культурно маркованої лексики, або реалій, допомагає перекладачеві розшифрувати коди чужомовної культури й установки, які вони несуть. Дійсно, відомо, що в міжмовній комунікації завжди присутні лексичні одиниці, «які не мають у мові перекладу лексичних відповідників <...> з тієї причини, що позначуваний цією одиницею предмет (явище) відсутній у практичному досвіді етнічної спільноти носіїв мови перекладу» [1, с. 76]. Однак саме ці мовні засоби забезпечують створення національного колориту та дозволяють доторкнутися до нього, відчути його кризь мову представникам інших культур.

Зважаючи на це, дослідження реалій та особливостей їх перекладу іншою мовою є актуальним та необхідним. Це саме стосується і стилістичного оформлення тексту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості перекладу стилістичних засобів та реалій були предметом дослідження таких вчених, як О. Снежик, З. Корзюкова, Ю. Солодуб, Т. Кияк та ін. Незважаючи на чималу кількість наукових робіт у цьому напрямі, сьогодні існує не так багато комплексних досліджень, присвячених вивченню особливостей відтворення окремих мовленнєвих одиниць на прикладі конкретних художніх текстів, як-от на прикладі роману

Арундаті Рой «The Ministry of Utmost Happiness» («Міністерство граничного щастя»), який вперше був опублікований 6 червня 2017 р., а тому ще не ставав об'єктом подібних досліджень.

Постановка завдання. Мета роботи – дослідити специфіку перекладу стилістичних засобів та реалій роману Арундаті Рой «Міністерство граничного щастя» на українську мову.

Об'єкт дослідження – роман Арундаті Рой «The Ministry of Utmost Happiness» та його українськомовний переклад («Міністерство граничного щастя»), здійснений Андрієм Маслоухом.

Предмет дослідження – реалії та лексичні стилістичні засоби (метафори, епітети, порівняння) у зазначеному романі та стратегії їх перекладу українською мовою.

Методи та методологія проведення дослідження. Аналітико-описовим методом розглянуто науково-методичну літературу з теми дослідження; методом концептуального аналізу здійснено опис лексико-семантичного поля досліджуваних мовних одиниць; методом інтерпретації було описано результати дослідження.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, головною метою будь-якого перекладу є досягнення адекватності. В. Комісаров вважає, що «адекватним перекладом називається переклад, який забезпечує прагматичні завдання перекладацького акту для досягнення максимально можливого рівня еквівалентності, не допускаючи порушення норм мови перекладу, дотримуючись жанрово-стилістичних вимог до текстів даного типу і відповідаючи суспільно-визнаній конвенційній нормі перекладу» [2, с. 88].

На думку Я. Рецкера, завдання перекладача полягає в передачі засобами іншої мови цілісно і точно змісту оригіналу, зберігаючи його стилістичні та експресивні особливості. Тому адекватним (повноцінним або цілісним) перекладом можна вважати лише переклад, який передає інформацію, що міститься в оригіналі, рівноцінними засобами. Іншими словами, адекватний переклад повинен передати не тільки те, що виражено в тексті оригіналу, але й те, як це виражено в ньому [3, с. 49].

Задля того щоб переклад якомога правильніше відтворював оригінальний зміст тексту та був адекватним, перекладачі послуговуються різними стратегіями. Науковці, визначаючи стратегії перекладу, підходять до цього питання по-різному, однак практично всі вони спираються на два загальновідомі підходи: очуження (форенізація) й одомашнення (доместикація). Так, О. Черед-

ниченко вказує на очуження й одомашнення як на дві широкі тенденції не лише в історії українського перекладу, але й у світовому перекладознавстві [4, с. 23].

Суть стратегії доместикації полягає у «згладжуванні» відмінностей в культурах мови оригіналу та мови перекладу. Застосовуючи цю стратегію, перекладач ставить собі за мету наближення твору до сприйняття читача перекладу за допомогою його підлаштування під особливості культури мови перекладу.

Розглянемо такий приклад: *They ran in blind terror, like ghouls, through the darkness and the driving rain...* (с. 35) // *Вони й кинулися геть у сліпому страхові, крізь морок і зливу...* (с. 47). Бачимо, що тут у перекладі відсутнє порівняння “like ghouls”. Ghoul (гуль) – це істота з арабських міфів і казок, перевертень, що живе в пустелі, печерах, кладовищах і харчується мертвечиною, а також самотніми мандрівниками. Гулі – це істоти жіночої статі, яких зараховують до нижчого рангу джинів. В українській мові така реалія відсутня, тому перекладач вдався до її нейтралізації, не включивши її до перекладу. Вважаємо, що таке рішення є виправданим, адже в разі включення такого порівняння в мову перекладу (*Вони й кинулися геть у сліпому страхові, як гулі*) необхідно було б робити зноску з поясненням цієї реалії, що відволікало б увагу читача.

Переклад, який виконується за принципами стратегії культурологічного наближення, відрізняється від перекладу в межах стратегії форенізації легкістю сприйняття, бо в перекладеному таким способом творі все історичні, культурні та соціальні явища замінені на схожі поняття, наявні в культурі мови перекладу, на ті поняття, які вже добре відомі читачеві. Ця легкість сприйняття досягається підбором об'єктів і культурних явищ, аналогічних культурних реалій країни, в якій був написаний оригінал. Переваги такої стратегії проявляються в тому, що перекладений оригінал легше сприймається і розуміється читачами.

Однак використання подібної стратегії пов'язане з низкою труднощів, оскільки перекладений оригінал може абсолютно втратити свою художню цінність і культурну автентичність, а переклад може стати всього лише його сумнівним переказом. Вибір цієї стратегії зводиться також і до питання про те, в якому ступені перекладач може асимілювати оригінал до культури мови перекладу, і наскільки необхідно відступати від семантико-структурного образу оригіналу.

За використання стратегії форенізації зберігаються всі лінгвістичні та культурні особливості оригіналу. Стратегія форенізації має схожість із прийомом «очуження». Цей термін був уведений В.Б. Шкловським у статті «Мистецтво як прийом». Для цього терміна В.Б. Шкловський дає таке визначення: «Очуження – це не наближення значення до нашого розуміння, а створення особливого сприйняття предмета, створення «бачення» його, а не «впізнавання» [5, с. 10]. Подібне сприйняття створюється за допомогою опису явища таким чином, ніби читач бачить його вперше.

З точки зору перекладу суть даного прийому полягає у створенні твору мовою перекладу без його адаптації для читачів, тобто зі збереженням особливостей культури оригіналу. Такий прийом ставить переклад мовлення в позицію непізнаваності, інакше кажучи, для реципієнта воно залишається чужим з точки зору культурних особливостей і реалій країни його походження. У цьому сенсі перевага форенізації виражена в тому, що читач може поринути в іншу культуру, отримати нові враження і дізнатися те, що до цього не було йому відомо. Культура завдяки прийому форенізації збагачується новими концептами. Переклад, виконаний у межах цієї стратегії, також може позитивно вплинути на ставлення читача до культурних відмінностей, роблячи його більш відкритим стосовно інших культур [6, с. 35].

Форенізація як перекладацька стратегія дозволяє зберегти формальні характеристики оригіналу й ознайомити читачів з новою для них культурою, але велика кількість чужорідних образів і явищ може викликати у читача свого роду «інформаційне перевантаження». Для пояснення тих чи інших реалій перекладачі, які працюють у межах цієї стратегії, часто вдаються до використання зносок, які розкривають значення іншомовних явищ. Однак для читача сприйняття такого перекладу ускладнюється тим, що доводиться часто відволікатися від самого твору і читати дані пояснення, оскільки без них культурні реалії оригіналу залишаються незрозумілими, що у свою чергу псує загальне враження про твір [7, с. 72]

Таким чином, основна увага під час перекладу в межах стратегії форенізації приділяється тому, щоб зробити перекладений текст твором, в якому культурологічна чужорідність не зникає, а навпаки, демонструється. Оскільки Арундаті Рой є індійською письменницею, то в романі «Міністерство граничного щастя» наявна велика кількість реалій, притаманних індійській культурі, які під час перекладу зберігаються: *She was*

dressed like a junior bureaucrat in a pair of dark brown men's terry cotton trousers and a checked, short sleeved safari shirt (с. 46) // *На манір чиновника нижчого рангу вона, добряче змарніла, була вбрана у темно-коричневі чоловічі штани з махрової тканини і картату сорочку «сафарі» на короткий рукав* (с. 62).

Safari shirt – це сорочка з міцної бавовни, деніму тощо; частина костюма сафарі; сорочка, що нагадує куртку. Оскільки в українській мові такої реалії немає, то перекладач використовує стратегію форенізації, яка в даному випадку реалізовується за допомогою транслітерації – формального буквеного відтворення вихідної лексичної одиниці за допомогою алфавіту мови, буквеної імітації форми вихідного слова.

За допомогою транслітерації передаються і традиційні індійські імена, тим самим наближаючи українського читача до іншої культури: *Mulagat Ali always welcomed visitors into his tiny rooms with the faded grace of nobleman* (с. 14) // *Мулакат Алі завше вітав у своїх тісних кімнатах із прибляклою вишуканістю представника шляхетного роду* (с. 20).

До реалій відносимо також згадку про представників індійської культури, зокрема літератури: *She, who had lived for years like a tree in an old graveyard, where, on lazy mornings and late at night the spirits of the old poets whom she loved, Ghalib, Mir and Zauq came to recite their verse, drink, argue and gamble* (с. 122) // *Вона, яка цілими роками жила, ніби дерево, на старому цвинтарі, куди лінивими ранками та пізніми вечорами навідувалися духи її улюблених давніх поетів – Галіба, Міра та Заука – почитати вірші, випити, посперечатися й побитися об заклад* (с. 135). Тут знову бачимо використання транслітерації.

У наступному прикладі для передачі іншомовної реалії перекладач також використовує стратегію форенізації, вдаючись до калькування: *The Elixir of the Soul that had survived wars and the bloody birth of three new countries, was, like most things in the world trumped by Coca Cola* (с. 13) // *Остаточно «Еліксир душі», який пережив війни і криваве народження трьох нових країн, упав під тиском «Кока-коли» як, зрештою, більшість всього на світі* (с. 19).

Отже, проведений аналіз показав, що під час перекладу реалій роману «Міністерство граничного щастя» українською мовою в більшій мірі використовується стратегія форенізації, завдяки чому не просто зберігається, а відкрито демонструється культурологічна чужорідність цього твору.

Тепер розглянемо особливості відтворення стилістичних засобів досліджуваного роману в українському перекладі.

Відзначимо, що лексико-стилістичний мовний рівень є основою художнього мовлення, тому вивчення адекватного перекладу лексичних стилістичних засобів залишається одним із найактуальніших напрямів досліджень сучасного перекладознавства. Лексичний склад перебуває під значним впливом позамовної дійсності та найвиразніше відбиває динаміку розвитку мови, а також особливості авторського ідіолекту [8, с. 312].

Для перекладача існує дві головні можливості працювати зі стилем. Перша передбачає максимальне наближення тексту першотвору на рівні поверхні тексту, його формальних ознак, що спричиняє його відчуження для реципієнта перекладу як представника іншої мовно-культурної спільноти. Друга ж спрямована на пошук еквівалентів шляхом визначення глибинних структур зі значним відхиленням від формальних ознак першотвору [9, с. 88]. Таким чином, перед перекладачем текстів художнього стилю постають такі задачі та вимоги: необхідність якомога ближче наслідувати оригінал, використовувати емоційно-зabarвлену лексику та стилістичні фігури, знати мовні традиції (у т.ч. синтаксичні й формальні) стилю мови оригіналу [10, с. 123].

Стосовно стилістичної еквівалентності художніх текстів правомірною можна вважати таку тезу: чим вище літературно-художня цінність, стилістична маркованість та майстерність гри зі словом тексту першотвору, а також чим суттєвіші розбіжності мовних структур і стилістичних норм між мовами або мовними спільнотами, тим складніше уявити стилістичну еквівалентність між текстом першотвору та перекладу [11, с. 93].

Роман «Міністерство граничного щастя» відзначається наявністю великої кількості різноманітних стилістичних засобів – як на синтаксичному, так і на лексичному рівні. Розглянемо лексичний мовний рівень та такі засоби, як епітет, порівняння та метафора, оскільки вони є найбільш частотними в досліджуваному творі.

Епітет за частотністю вживання в досліджуваному романі є чи не найчисленнішим, оскільки будь-яке означення – це фактично епітет. Таким чином, епітет є одним із найпоширеніших стилістичних засобів у романі «Міністерство граничного щастя»: *They ran in **blind terror**, like ghouls, through the darkness and the driving rain, their make-up running a lot faster than their legs could, their **drenched diaphanous clothes** limiting their*

strides and impending their speed (с. 35) // *Вони й кинулися геть у **сліпому страхові**, крізь морок і зливу; макіяж потоками збігав униз по обличчю набагато швидше, ніж бігли ноги, а **промокле до нитки напівпрозоре вбрання** обмежувало крок і не давало рухатись достатньо прудко* (с. 47). Як бачимо, під час перекладу оригінальні епітети зберігаються завдяки використанню еквівалентного перекладу. Це сприяє збереженню стилістичної рівноцінності.

Однак можна також помітити, що в цьому ж уривку один з епітетів під час перекладу втрапився: *They ran... through... the **driving rain*** // *Вони й кинулися геть... крізь... **зливу***. Тут спостерігаємо лексичну трансформацію формального вилучення (вилучення є формальним, оскільки автор підібрав український еквівалент, який виражається не двома словами, а одним – проливний дощ (*driving rain*) – це і є злива).

Дуже активно використовується в досліджуваному романі порівняння, які під час перекладу українською мовою практично завжди зберігаються: *When they first met, Anjum and she held each other and wept **like star-crossed sweethearts** reunited after a long separation* (с. 69) // *Коли вони з Анджум побачилися вперше, то впали в обійми одна одній і розплакалися, **ніби пара народжених під щасливою зіркою закоханих**, які нарешті возз'єдналися після тривалої розлуки* (с. 89); *When the wind died, the sun, already high in the sky, burned through the haze and once again the heat rose and shimmered on the streets **like a belly dancer*** (с. 95) // *Коли вітер ущух, імлу пропало сонце, що підбилося вже височенько, і знову запанувала спека, замерехтіла над вулицями, **немов танцівниця**, що виконує танець живота* (с. 121); *When he arrived, it seemed to shift, to slide over, like a school friend making room from him on a classroom bench* (с. 19) // *Щойно він з'явився, як воно буцім просувалося вбік, **ніби шкільний товариш**, який дає тобі місце на лаві у класі* (с. 27).

Таке різноманіття порівняльних конструкцій та епітетів допомагає глибше змалювати картини навколишнього світу та показати авторське бачення навколишньої дійсності. Окрім того, порівняльні конструкції дають можливість читачеві перейнятися психічним станом автора та персонажів, образно сприйняти змалюваний у художньому творі світ. Таким чином, збереження цих тропейних засобів під час перекладу українською мовою дозволяє адекватно передати стилістичне наповнення тексту роману.

Важливою для збереження стилістичного потенціалу тексту оригіналу під час перекладу українською мовою є адекватна передача авторських метафор. У сучасній лінгвістиці метафору розглядають як когнітивний феномен мислення людини та прийом пізнання. Слова в процесі метафоризації отримують своє значення не випадково, як і не випадковим є вибір лексичних одиниць із певних сфер. В основі вибору лежить когнітивна основа, оскільки під час метафоризації людина зіштовхується із процесом категоризації на когнітивному рівні, за якого відбувається модифікація концептів під дією мотивувальної та мотивованої категорії. Метафора узгоджується з експресивно-емоційною функцією практичної мови. Однак важливішим є інше її джерело: метафора відповідає здатності людини вловлювати і створювати подібність між дуже різними індивідами і класами об'єктів. Ця здатність відіграє величезну роль як у практичному, так і в теоретичному мисленні.

Метафора досить часто зустрічається в досліджуваному тексті, але з точки зору перекладу, за нашими спостереженнями, – це найважчий стилістичний троп для перекладу, який у більшості випадків потребує комбінованого методу перекладу. Так, наприклад, ці речення – великі метафори, для передачі яких застосовано ряд методів перекладу: *He was an ocean. He was infinity. He was humanity itself* (с. 105) // *Він був океаном. Він був безконечністю. Він був самим людством* (с. 133); *The sky was a forest of stars* (с. 101) // *Небо поросло густим лісом зірок* (с. 128); *The horror they were going through had grown a hard, bitter shell* (с. 115) // *Жах, в якому вони жили, перетворився на гірку, тверду шкарлупу* (с. 146); *His broken heart never mended* (с. 25) // *Його розбите серце так і не зцілилося* (с. 35).

Таким чином, відтворення авторських метафор під час перекладу сприяє адекватному перекладу роману загалом та збереженню стилістич-

ної рівноцінності зокрема: *As the days passed, her quietness gave way to something else, something restless and edgy. It coursed through her veins like an insidious uprising, a mad insurrection against a lifetime of spurious happiness she felt she had been sent need to* (с. 57) // *Минав день за днем, і її спокій змінився занепокоєнням та роздратуванням. Це відчуття гуляло в її жилах підступним бунтом, шаленим повстанням проти того оманливого життєвого щастя, на яке вона, схоже, була приречена* (с. 75).

Проведений нами аналіз українського перекладу роману «Міністерство граничного щастя» дає підстави стверджувати, що досягнення стилістичної рівноцінності під час перекладу є надзвичайно складним завданням, зважаючи на відмінності у виражальних засобах англійської та української мов. Вважаємо, однак, що перекладачеві вдалося максимально зберегти образи тексту першотвору, взявши до уваги і мовне вираження епітетів, порівнянь та метафор, і їхній функціонально-семантичний зміст.

Висновки і пропозиції. Отже, проведений нами аналіз українського перекладу роману «The Ministry of Utmost Happiness» дає підстави стверджувати, що задля досягнення адекватності перекладу українською мовою перекладач використовує багато лінгвістичних засобів, які відрізняються на кожному з текстових рівнів. На лексичному рівні це досягається, зокрема, завдяки збереженню реалій та стилістичних засобів, таких як епітети, порівняння та метафори. Загалом, під час перекладу досліджуваного роману переважає стратегія форенізації, завдяки чому український читач має змогу доторкнутися до іншої культури.

Перспективи дослідження вбачаємо в розширенні досліджуваних мовних рівнів, зокрема в розгляді особливостей відтворення синтаксичних стилістичних засобів роману «Міністерство граничного щастя» в українському перекладі.

Список літератури:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
2. Казакова Т. А. Практические основы перевода. English – Russian : учебное пособие. Санкт-Петербург : Лениздат ; Издательство «Союз», 2002. 320 с.
3. Кияк Т. Р. Теорія та практика перекладу (німецька мова) : підручник. Вінниця, 2006. 586 с.
4. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). Москва : Высшая школа, 1990. 253 с.
5. Корзюкова З. В. Основные аспекты функционирования фразеологических единиц с именами собственными в английском языке: национально-культурная специфика : автореф. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Москва, 2003. 21 с.
6. Латышев Л. К. Перевод: Теория, практика и методика преподавания : учеб. пособ. для перевод. фак. высш. учеб. заведений. Москва : Издательский центр «Академия», 2003. 192 с.

7. Миньяр-Белоручев Р. Теория и методы перевода. Москва : Московский лицей, 1996. 290 с.
8. Рецкер И. Я. Теория перевода и переводческая практика: Очерки лингвистической теории перевода. 2-е изд., стереотип. Москва : Р. Валент, 2007. 240 с.
9. Снежик О. П., Федорова Л. О. Прийоми приблизного перекладу українських реалій у французькому художньому тексті. *Studia linguistica: збірник наукових праць* ; КНУ ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2011. Вип. 5. Ч. 1. С. 465–470.
10. Федоров А. В. Основы общей теории перевода. Москва : Филология Три, 2002. 416 с.
11. Фененко Н. А. Лингвокультурная адаптация текста при переводе: пределы возможного и допустимого. *Вестник ВГУ, Серия: Лингвистика и межкультурная коммуникация*. 2001. Вып. 1. С. 70–75.
12. Чередниченко О. І. Про мову і переклад. Київ : Либідь, 2007. 248 с.
13. Шкловский В. Искусство как прием. *Ип: О теории прозы*. Москва, 2002. С. 9–26.
14. Арундхаті Рой Міністерство граничного щастя: роман / переклад з англ. Андрія Маслюха. Львів : Видавництво Старого Лева, 2019. 544 с.
15. Arundhati Roy *The Ministry of Utmost Happiness*. Penguin Books, 2018. 441 p.

Bilyk O. I., Gerner Yu. I. PECULIARITIES OF REPRODUCTION OF STYLISTIC MEANS AND REALIA OF THE NOVEL «THE MINISTRY OF UTMOST HAPPINESS» BY ARUNDHATI ROY IN THE UKRAINIAN TRANSLATION

The article examines the lexical level of Arundhati Roy's novel "The Ministry of Utmost Happiness" and its Ukrainian-language translation. In particular, realia as well as vocabulary and stylistic devices, such as epithets, similes, and metaphors, are considered, and features of their reproduction in Ukrainian are identified. It has been found out that the translation of the novel at the lexico-semantic level is ensured by various means of translation, including equivalent translation, transliteration, transcription, and loan translation. Various lexical transformations also function actively. The use of such a diverse range of linguistic means to achieve the translation adequacy of lexemes is justified, given that there are a large number of culturally marked elements in the original text, which cannot always be translated only with the help of equivalents. In addition, sometimes in the text of a novel there are words that have no equivalents in the Ukrainian language at all, but require descriptive translation or transformation of the deletion. The achievement of translation adequacy at the lexico-stylistic level is achieved, in particular, by maintaining the author's system of tropes (epithets, metaphors, similes, etc.). It is found out that the translator managed to preserve and convey the images of the text, taking into account both the linguistic expression of the epithets, similes and metaphors, and their functional and semantic content. The combination of all these means, in the end, ensures an adequate translation. Achieving adequacy in translating fiction texts is only possible if the correct method of translation is chosen. Defining the type of text, examining its lexical and stylistic features, and applying properly selected translation methods can guarantee that translation will be successful and the text will be understood properly in different countries. In general, the translation of the novel under study is dominated by a strategy of foreignization, which allows the Ukrainian reader to understand another culture.

Key words: *stylistic means, realia, adequate translation, foreignization, domestication, translation transformations.*